

Βασικές Πληροφορίες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Έρευνα για το Σχολικό κλίμα	2
1.1 Αναγκαιότητα.....	2
1.2 Στόχοι της έρευνας.....	2
2. Το Ερωτηματολόγιο.....	3
2.1 Δομή.....	3
2.2 Δείγμα	3
2.3 Μορφή.....	3
3. Φορέας Υλοποίησης - Colour Youth.....	3
4. Συνεργαζόμενοι φορείς.....	4
4.1 Gay, Lesbian and Straight Education Network (GLSEN).....	4
4.2 Κέντρο Ερευνών σε Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).....	5
4.3 Πολύχρωμο Σχολείο (Rainbow School).....	6
4.4 Άλλοι φορείς.....	6
5. Επικοινωνία - Ερωτήσεις.....	7

1. Έρευνα για το Σχολικό κλίμα

1.1 Αναγκαιότητα

Σαν σωματείο νέων, η Colour Youth έχει συχνά έρθει αντιμέτωπη με περιστατικά ομοφοβικής, αμφιφοβικής και τρανσφοβικής βίας, διακρίσεων ή εκφοβισμού στο σχολικό περιβάλλον, είτε μέσα από καταγραφές του προγράμματος “Πες το σ’εμάς” είτε μέσω της επικοινωνίας θυμάτων ή/και αυτόπτων μαρτύρων με τα κοινωνικά δίκτυα του σωματείου. Ταυτόχρονα, δεν υπάρχει καθόλου ερευνητικό υλικό πάνω στο πώς είναι το σχολικό κλίμα, και πώς το βιώνουν και το προσλαμβάνουν τα ίδια τα παιδιά με όρους συμπεριληπτικότητας, σεβασμού, αποδοχής της διαφορετικότητας και ασφάλειας.

Ένα σημείο σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας είναι ότι αυτό δεν περιλαμβάνει επίσημα στο πρόγραμμα σπουδών μαθήματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης σε καμία βαθμίδα. Αυτή η έλλειψη φαίνεται να οδηγεί τα ΛΟΑΤΚ άτομα να νιώθουν ευάλωτα και χωρίς τις πληροφορίες που χρειάζονται για να επεξεργαστούν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους, ενώ τα υπόλοιπα παιδιά μένουν στην άγνοια αναπαράγοντας στερεοτυπικές αντιλήψεις κατά των ΛΟΑΤΚ παιδιών ή ορισμένες φορές προκαλώντας εκφοβισμό και βία. Η πραγματικότητα αυτή επιδεινώνεται λόγω της έλλειψης εκπαιδευτικού υλικού, συμπεριληπτικού προς όλες τις διαφορετικές ταυτότητες.

Ένα δεύτερο σημείο σχετικά με το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι η απουσία ψυχολόγων στα περισσότερα δημόσια σχολεία. Η απουσία υποστηρικτικών δομών μπορεί να οδηγεί τα παιδιά σε αδιέξοδο σχετικά με το πώς να διαχειριστούν το τι τους συμβαίνει στο σχολικό περιβάλλον σε καθημερινή βάση, γεγονός που μπορεί να καταστήσει τη σχολική τους ζωή δυσβάστακτη. Το ρόλο του ψυχολόγου καλούνται ορισμένες φορές να παίξουν οι καθηγητές ή τα ίδια τα παιδιά για τους εαυτούς τους και για τους φίλους τους, χωρίς πάντα τα επιθυμητά αποτελέσματα.

1.2 Στόχοι της έρευνας

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος, είναι η συλλογή δεδομένων σχετικά με το πώς βιώνουν το σχολικό κλίμα οι ΛΟΑΤΚ μαθητές και μαθήτριες που βρίσκονται στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Πιο αναλυτικά, η Έρευνα για το Σχολικό Κλίμα έχει τους εξής στόχους:

1. Να δώσει στους μαθητές την ευκαιρία να μιλήσουν και να εκφραστούν δίνοντας πληροφορίες σχετικά με το πόσο ασφαλείς νιώθουν στο σχολικό περιβάλλον σε καθημερινή βάση.
2. Να βελτιώσει την ορατότητα των ΛΟΑΤΚ μαθητών αλλά και άλλων μειονοτήτων που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία.
3. Να δώσει στο σωματείο μας στοιχεία και δεδομένα για να ασκήσει πολιτική πίεση με στόχο αλλαγές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και πρωτοβουλίες για ένταξη μαθημάτων σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στο πρόγραμμα σπουδών.
4. Να ενημερώσει και να εκπαιδεύσει εκπαιδευτικούς σε θέματα σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου.

2. Το Ερωτηματολόγιο

2.1 Δομή

Το εργαλείο της έρευνας προέκυψε μετά από μετάφραση και προσαρμογή στα ελληνικά του αντίστοιχου ερωτηματολογίου της GLSEN (Gay, Lesbian and Straight Education Network) (περισσότερες πληροφορίες στην Ενότητα “Συνεργαζόμενοι φορείς”). Η δομή του ερωτηματολογίου διαμορφώθηκε ως εξής:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Ομοφοβικά σχόλια στο σχολείο

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Σχόλια σχετικά με την έκφραση φύλου

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Τρανσφοβικά σχόλια

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Άλλα αρνητικά σχόλια

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: Ασφάλεια και παρενόχληση

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: Αναφορά περιστατικών βίας ή παρενόχλησης

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ: Χαρακτηριστικά του σχολείου

ΕΝΟΤΗΤΑ Η: Σχολική εμπειρία και μελλοντικά σχέδια

ΕΝΟΤΗΤΑ Θ: Συναισθηματική ασφάλεια στο σχολικό πλαίσιο

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: Συμμετοχή στη σχολική κοινότητα

ΕΝΟΤΗΤΑ Κ: Συναισθήματα

ΕΝΟΤΗΤΑ Λ: Δημογραφικά χαρακτηριστικά

2.2 Δείγμα

Η Έρευνα για το Σχολικό Κλίμα απευθύνεται σε άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως ΛΟΑΤΚ (Λεσβίες, Ομοφυλόφιλα, Αμφιφυλόφιλα, Τρανς, Κουήρ) και είναι μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου/ Λυκείου ή τελείωσαν το σχολείο το πολύ ένα χρόνο πριν.

2.3 Μορφή

Το ερωτηματολόγιο είναι διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή και συμπληρώνεται διαδικτυακά. Οι απαντήσεις των παιδιών είναι ανώνυμες και απολύτως εμπιστευτικές ενώ η συμμετοχή τους είναι εθελοντική. Μπορούν να σταματήσουν τη συμπλήρωσή του σε οποιοδήποτε σημείο αν δε νιώσουν άνετα ή κουραστούν. Δεν είναι εργαλείο αξιολόγησης. Τα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της έρευνας.

3. Φορέας Υλοποίησης - Colour Youth

Η Colour Youth είναι μια ομάδα Λεσβιών, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων, Τρανς, Κουήρ (στο εξής ΛΟΑΤΚ) νέων ατόμων που εδράζει και δραστηριοποιείται στην Αθήνα. Ιδρύθηκε το 2011, από την ανάγκη να εκφραστούν τα νέα LGBTQ άτομα καλύτερα και να διεκδικήσουν τα δικαιώματα που τα αφορούν άμεσα.

Σκοποί του Σωματείου είναι:

α) Η δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την αλληλεπίδραση και αλληλοϋποστήριξη μεταξύ των ομοφυλόφιλων, λεσβιών, αμφιφυλόφιλων, τρανς και κουήρ νέων και των υποστηρικτών τους, ώστε να επιτευχθεί η προσωπική ανάπτυξη και κοινωνικοποίησή τους, καθώς και η αποδοχή της

σεξουαλικής τους ταυτότητας και της ταυτότητας και έκφρασης φύλου τους από τα ίδια τα άτομα, η καταπολέμηση της εσωτερικευμένης ομοφοβίας και τρανσφοβίας και ως εκ τούτου η διαμόρφωσή τους ως ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.

β) Η υποστήριξη της έκφρασης, επικοινωνίας, ανάπτυξης της προβληματικής, γόνιμου διαλόγου, διαλεκτικής, αυτοοργάνωσης και αυτομόρφωσης των ΛΟΑΤΚ νέων και των υποστηρικτών τους.

γ) Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για θέματα που αφορούν τις/τους ΛΟΑΤΚ νέες και νέους (ισότητα, καταπολέμηση διακρίσεων, ψυχική και σεξουαλική υγεία, κλπ.).

δ) Η καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα και έκφραση φύλου στην εκπαίδευση, στο χώρο εργασίας, στην οικογένεια και γενικότερα στην κοινωνία.

ε) Η ανάδειξη και καταπολέμηση της θεσμικής ομοφοβίας και τρανσφοβίας και η προσπάθεια για βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου στην κατεύθυνση της ισότητας δικαιωμάτων για όλες και όλους τις/τους πολίτες.

στ) Η στήριξη και αλληλοβοήθεια των νέων που αντιμετωπίζουν άσχημες συμπεριφορές (π.χ. ενδοσχολική ή/και ενδοοικογενειακή βία) και είναι ή υπήρξαν οι ίδιες/ίδιοι θύματα ομοφοβικών, τρανσφοβικών, και σεξιστικών επιθέσεων ή συμπεριφορών.

Στην προσπάθειά της να επιτελέσει τους σκοπούς της, η Colour Youth παρέχει και προσφέρει, μεταξύ άλλων, τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Εβδομαδιαίες ανοιχτές συναντήσεις
- Καταγραφές περιστατικών βίας και διακρίσεων με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και την ταυτότητα/έκφραση φύλου
- Νομική Υποστήριξη θυμάτων βίας ή/και διακρίσεων
- Ψυχο-κοινωνική Υποστήριξη θυμάτων βίας ή/και διακρίσεων
- Ατομικές Συνεδρίες με ψυχολόγο
- Βιωματικές Ομάδες Ενδυνάμωσης ταυτοτήτων: Ταυτότητας φύλου, Σεξουαλικού προσανατολισμού και Γυναικών

4. Συνεργαζόμενοι φορείς

4.1 [Gay, Lesbian and Straight Education Network \(GLSEN\)](#)

Οργανισμός με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες που ασχολείται με την έρευνα σε ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα στην εκπαίδευση από το 1999. Ο οργανισμός αυτός μας έχει παράσχει την άδεια να χρησιμοποιήσουμε το ερωτηματολόγιο που έχει αναπτύξει για τη συγκεκριμένη έρευνα και το οποίο ανανεώνει συνεχώς. Σκοπός της GLSEN είναι η δημιουργία και η διασφάλιση ενός συμπεριληπτικού και ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος για όλες τις ΛΟΑΤΚΙ ταυτότητες στις ΗΠΑ. Ασχολείται με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, από το νηπιαγωγείο έως το Λύκειο με όρους του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ οι παρεμβάσεις της αφορούν στα σχολεία όλης της χώρας. Πιο αναλυτικά, η GLSEN δραστηριοποιείται στα παρακάτω πεδία:

1. Διεξαγωγή έρευνας για την αναγνώριση του προβλήματος και τη στοιχειοθέτηση των παρεμβάσεων και των λύσεων που προτείνει.

2. Δημιουργία ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού για εκπαιδευτικούς, διαφορετικού για κάθε ηλικία και αναπτυξιακό στάδιο.
3. Συνεργασία με κρατικούς φορείς για τη δημιουργία ασφαλών πολιτικών, συμπεριληπτικών για ΛΟΑΤΚΙ μαθητές και για τη διασφάλιση της τήρησης, της εφαρμογής και του σεβασμού αυτών των πολιτικών.
4. Συνεργασία με φορείς της εκπαίδευσης (Συνδέσμους δασκάλων και εκπαιδευτικών) για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειρίας και τη δημιουργία πιο δραστικών και αποτελεσματικών παρεμβάσεων.
5. Συνεργασία με τους ίδιους τους μαθητές και υποστήριξη των πρωτοβουλιών τους να βελτιώσουν το σχολικό τους περιβάλλον.
6. Η Colour Youth φιλοξένησε την τρίτη εβδομάδα του Ιανουαρίου εκπρόσωπο της GLSEN, η οποία μετέφερε στην οργάνωσή μας εξαιρετική τεχνογνωσία και εμπειρία ενώ μας προετοίμασε για όλα τα βήματα της διεξαγωγής της έρευνας. Η ίδια οργάνωση μας χορήγησε και την άδεια για χρήση του ερωτηματολογίου της το οποίο μεταφράστηκε και προσαρμόστηκε στα ελληνικά δεδομένα, ενώ θα συνεχίζει να μας παρέχει τεχνική υποστήριξη και συμβουλευτική σε οποιοδήποτε θέμα ανακύψει.

4.2 Κέντρο Ερευνών σε Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)

Το ΚΕΘΙ είναι ένα δημόσιο ερευνητικό κέντρο που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών. Ιδρυμένο το 1994, έχει ήδη σχεδιάσει και εφαρμόσει ερευνητικά προγράμματα σε θέματα ισότητας φύλων, συμβάλει ερευνητικά/μελετητικά στην παραγωγή γνώσης και αξιοποιεί τη γνώση αυτή προκειμένου να προτείνει και να εφαρμόζει συγκεκριμένες πολιτικές, πρακτικές και δράσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Ειδικότερα, το ΚΕΘΙ:

- Διεξάγει έρευνες και εκπονεί μελέτες για την ισότητα των φύλων, τις οποίες διαθέτει σε ενδιαφερόμενους/ες.
- Σχεδιάζει, υλοποιεί και αξιολογεί προγράμματα δράσης, που προωθούν τους στόχους για την άρση των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων.
- Μεταφέρει τεχνογνωσία και εμπειρία σε θέματα συμβουλευτικής γυναικών και κοινωνικά ευάλωτων ομάδων για την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική ένταξη.
- Αναλαμβάνει την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση και την επιμόρφωση ατόμων, ομάδων, φορέων και οργανισμών σε θέματα σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, την ισότητα των φύλων και την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων.
- Δημοσιεύει και εκδίδει μελέτες, έρευνες και άλλο ενημερωτικό υλικό (έντυπο, ηλεκτρονικό και οπτικο-ακουστικό).
- Προωθεί την αμφίδρομη πληροφόρηση και ενημέρωση σχετικά με την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων, καθώς και τα δικαιώματα των γυναικών με διεθνείς, ευρωπαϊκούς και εθνικούς οργανισμούς και φορείς.
- Υποστηρίζει τη δικτύωση και τη σύνδεση φορέων που δραστηριοποιούνται στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική ένταξη.
- Διοργανώνει διαλέξεις, ημερίδες και συνέδρια για την ευαισθητοποίηση της Κοινωνίας των Πολιτών.

Δεδομένης της εμπειρίας του, το ΚΕΘΙ έχει αναλάβει να σχεδιάσει και να υλοποιήσει - σε συνεργασία με την Colour Youth και το Πολύχρωμο Σχολείο - εκπαιδεύσεις σε εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με ζητήματα σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας ή έκφρασης φύλου στο σχολείο.

Το ΚΕΘΙ συνεργάζεται σταθερά με την ακαδημαϊκή κοινότητα, γυναικείες οργανώσεις, φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, ερευνητικά κέντρα και άλλους οργανισμούς, παρέχοντας ενημέρωση και πληροφόρηση για τα επιστημονικά πεδία στα οποία αναπτύσσει δραστηριότητα.

4.3 Πολύχρωμο Σχολείο (Rainbow School)

Το «Πολύχρωμο Σχολείο» είναι μία εθελοντική μη κερδοσκοπική συλλογικότητα επιστημόνων που δημιουργήθηκε το φθινόπωρο του 2009 με αρχική ονομασία «Ομοφοβία και Τρανσφοβία στην Εκπαίδευση». Τα άτομα που συμμετέχουν στην ομάδα προέρχονται από το χώρο της εκπαίδευσης, της ψυχικής υγείας και των κοινωνικών επιστημών.

Η ομάδα είχε ως αρχικό σκοπό να σπάσει τη σιωπή στον εκπαιδευτικό χώρο και να αναδείξει το θέμα των διακρίσεων γύρω από ζητήματα Σεξουαλικού Προσανατολισμού, Ταυτότητας Φύλου και Χαρακτηριστικών Φύλου. Αυτό έχει πλέον επιτευχθεί και τώρα διανύουμε περίοδο συνεργασίας με σχετικούς φορείς σε πιο ουσιαστικές δράσεις, όπως η επιμόρφωση εκπαιδευτικών και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.

Το σημαντικότερο μέσο αλλαγής των στερεοτυπικών αντιλήψεων της κοινωνίας μας είναι η εκπαίδευση. Όχι όμως η στείρα εκπαίδευση που έχει σαν βασικό σκοπό την απλή μετάδοση γνώσεων, αλλά μια ευαισθητοποιημένη εκπαίδευση, η οποία αντιλαμβάνεται την κοινωνική πραγματικότητα, προωθεί την ισότητα, αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, παρουσιάζει πρότυπα, δίνει ορατότητα και αφήνει χώρο στο «διαφορετικό».

Οι στόχοι της Ομάδας συμπεριλαμβάνουν δράσεις σχετικές με:

1. Διαμόρφωση – προσαρμογή – ενημέρωση νομικού και εκπαιδευτικού θεσμικού πλαισίου. Επικοινωνία, ενημέρωση και δικτύωση με εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς
2. Διαμόρφωση Οδηγών για σκιαγράφηση, ευαισθητοποίηση, επιμόρφωση, ενημέρωση των εμπλεκομένων (εκπαιδευτικοί, γονείς, θρησκευτικοί σύμβουλοι κλπ)
3. Πραγματοποίηση επιμορφωτικών Ημερίδων, Συνεδρίων και Σεμιναριακών Κύκλων για ενημέρωση και ενδυνάμωση εμπλεκομένων
4. Διαμόρφωση βάσης υλικού (ιστοσελίδα και booklets) και δικτύου εκπαιδευτικών για εκπαιδευτικές δράσεις στις σχολικές μονάδες.

4.4. Άλλοι φορείς

Η μετάφραση αλλά και η προσαρμογή του ερωτηματολογίου στα ελληνικά, έγινε με τη βοήθεια της ομάδας των διδακτορικών φοιτητών του κ. Παναγιώτη Κορδούτη, καθηγητή και Προέδρου του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.

5. Επικοινωνία - Ερωτήσεις

Η επίσημη ιστοσελίδα της Έρευνας είναι η www.colouryouth.gr/school_climate. Μπορείτε να τη βρείτε επίσης στη σελίδα της στο Facebook www.facebook.com/SchoolClimateGR

Για οποιαδήποτε απορία, ερώτηση, διευκρίνιση ή περαιτέρω πληροφορία, μπορείτε να επικοινωνείτε μαζί μας στο school.climate@colouryouth.gr.